

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-3-114 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-65/1652-607
Karar Tarihi : 19.12.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Erdem AKTEKİN, Nesrin SAĞLAM

C. BAŞVURUDA

BULUNAN :- Grup Sağlık Hizmetler Limited Şirketi Özel Şifacı Tıp Merkezi
8. Cadde No:2 Demetevler/Ankara

D. HAKKINDA ÖNARAŞTIRMA YAPILAN:

A.T.T. Medikal Estetik ve Kozmetik Ltd. Şti.
Ali Suavi Sk. No:1/1-2 Maltepe/Ankara

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** A.T.T. Medikal Estetik ve Kozmetik Ltd. Şti.'nin fahiş fiyatla mal ve hizmet temin ederek hakim durumunu kötüye kullandığı iddiası.
- (2) **F. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle;
  - Grup Sağlık Hizmetleri Ltd. Şti. Özel Şifacı Tıp Merkezi adı ile sağlık kuruluşu olarak hizmet veren şirketlerinin Light Age marka alexandrite lazer cihazı ve bu cihazın yedek parça ve servis hizmetini A.T.T. Medikal Estetik ve Kozmetik Ltd. Şti. (ATT)'den tedarik edildiği,
  - ATT'nin cihaz satışı sonrası yedek parça ve servis hizmeti için fahiş fiyat talep ettiği,
  - Cihaz bakım/onarımına ilişkin sözleşme hükümlerinin ATT tarafından tek taraflı olarak belirlendiği ve kendilerine müzakere olanağı tanınmadığı, bu nedenle cihazın arızası halinde cihaza belli sürede müdahale edilmesine ve sözleşme kapsamı dışında tutulan sarf malzemelerine dair sözleşmeye açık hüküm konulması taleplerinin geri çevrildiği ifade edilmiştir.
- (3) **G. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 11.06.2012 tarih ve 4383 sayılı ile giren başvuru üzerine hazırlanan 19.06.2012 tarih ve 2012-3-114/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu'nun görüşülmesi sonucunda önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir.
- (4) İlgili karar uyarınca düzenlenen 11.12.2012 tarih ve 2012-3-114/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (5) **H. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda özetle; önaraştırma konusu iddialar ile ilgili olarak soruşturma açılmasına gerek olmadığı sonuç ve kanaatine ulaşıldığı ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. İlgili Pazar

I.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- (6) Dosya kapsamında değerlendirilen iddia, ATT'nin Türkiye distribütörü olduğu Light Age markalı alexandrite lazer epilasyon cihazının yedek parça ve sarf malzemelerini konu almaktadır.
- (7) Dayanıklı malların oluşturduğu ve lazer epilasyon cihazlarının da içerisinde yer aldığı pazarlar, zamanla tamamlayıcı ürün ve hizmetlere ihtiyaç duymaları sebebiyle, "öncül" pazarlar olarak adlandırılmaktadır. Yedek parça, sarf malzemesi, tamir, bakım-onarım hizmetleri gibi öncül ürünle birlikte kullanılan ve öncül ürünün satın alınmasından belli bir süre sonra ihtiyaç duyulan ürün ve hizmetlerin bulunduğu pazarlar ise "ardıl" pazarlar olarak tanımlanmaktadır. Rekabet hukuku literatüründe, bu tip pazarları kapsayan yapılacak incelemelerde öncül ve ardıl ürün ve hizmetlerin yer aldığı pazarların tanımlanmasında i) söz konusu ürün ve hizmetlerin aynı pazara dahil edilip edilemeyeceği, ii) eğer bu sonuca ulaşılamazsa ardıl ürün ve hizmetlerin yer aldığı pazarların marka-spesifik tanımlanıp tanımlanamayacağı hususları değerlendirilmektedir.
- (8) İnceleme konusu lazer epilasyon cihazları pazarında markalar arası geçişin işlem maliyetinin görece düşük olması ve alıcıların her iki pazardaki fiyatları takip ederek taleplerini oluşturabilecek bilgi düzeyine sahip işletmeler olması sebepleriyle lazer epilasyon cihazlarına yönelik toplam bir sistem pazarı tanımlaması yapılması mümkündür. Ancak mevcut dosya özelinde şikâyete konu iddianın en dar pazar tanımlarında dahi bir kötüye kullanma olarak kabul edilip edilemeyeceğini tespit etmek amacıyla Rekabet Kurulu (Kurul)'nun tıbbi cihazlar pazarına yönelik vermiş olduğu geçmiş kurul kararları da dikkate alınarak öncül ürün ve o ürüne ait marka özelinde tanımlanmış ardıl pazarlar belirlenmesi yoluna gidilmiştir.
- (9) Bu kapsamda ATT tarafından faaliyette bulunulan ana ürün pazarının yanında, bu pazarla ilişki içerisinde olan bir yedek parça ve servis pazarının ele alınması gerekecektir.
- (10) Epilasyon amaçlı kullanılan Diode, Alexandrite ve Nd-Yag adlı belli başlı üç lazer türü bulunmaktadır. Diode lazerler 810 nm dalga boyundaki lazerlere verilen genel addir. Alexandrite lazerler ise 755 nm dalga boyundaki lazerlerdir. Diğer yöntemlere kıyasla yaygın olarak kullanılmaktadır. Bir diğer yöntem olan Nd-Yag lazerler, 1064 nm dalga boyu ile en derine inen lazer tipidir.
- (11) Kalıcı epilasyon için kullanılan lazer yönteminde temelde üç farklı dalga boyu lazer ışığı sağlayan cihazlar kullanıldığı anlaşılmaktadır. Bu üç yöntem, ikame yöntemler olarak değerlendirilmesi halinde en geniş anlamda "lazer epilasyon cihazları pazarı", öte yandan Diode, Alexandrite ve Nd-Yag cihazlarının kullanımının cilt tipi ve kılın niteliğine göre farklılaştığı, alexandrite lazer yönteminin daha az ağrılı ve daha kısa sürede sonuç vermesi nedeniyle yaygın kullanımı da dikkate alındığında, en dar anlamda "alexandrite lazer cihaz pazarı" alternatif öncül pazar olarak tanımlanmıştır.
- (12) Dosya kapsamında ardıl ürün pazarı ise, "Lightage marka alexandrite lazer cihazı yedek parça ve servis pazarı" olarak tanımlanmıştır.

12-65/1652-607

I.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (13) İlgili coğrafi pazar "Türkiye" olarak tespit edilmiştir.

I.2. Taraflar

I.2.1. Hakkında Öneraştırma Yapılan Teşebbüs: A.T.T. Medikal Estetik ve Kozmetik Ltd. Şti.

- (14) ATT, 1970 yılında tıbbi cihazların satışı ve teknik servis hizmetlerinin verilmesi amacıyla Ankara'da kurulmuş, 1983 yılından itibaren ATT markası ile güzellik, elektroestetik ve medikal cihazlar alanında üretim, satış ve teknik servis hizmeti vermeye başlamıştır. Ürün portföyünde cilt analiz, bakım, iğneli ve lazer epilasyon, zayıflama, selülit, kalıcı makyaj ve solaryum cihazları yer almaktadır.

I.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

I.3.1. Öneraştırma Sürecinde Elde Edilen Bulgular

- (15) Öneraştırma sürecinde iddiaların değerlendirilmesine yönelik olarak ATT şirket yetkilileriyle görüşülmüştür. Bu görüşmede 2011-2012 yılları arasında Light Age marka alexandrite epilasyon cihazına ilişkin satış rakamları ile pump chamber adlı malzemenin satış sonrası müşterilere hangi koşullarla ve fiyatlarla temin edildiğine ilişkin açıklayıcı bilgi ve belge talebine ilişkin olarak ATT cevabi yazısında; distribütörlüğünü yaptığı Light Age markalı alexandrite epilasyon cihazları için orijinal ya da kendi üretimi olan parçalarla servis hizmeti verdiği bilinen firmalar olduğu, pump chamber adlı malzemenin vadeli ve indirimsiz fiyatının (.....) olmakla birlikte yazı ekinde yer alan pump chamber satış dökümünden de görülebileceği üzere ürünün üretici firma kendilerinden bedel tahsil ettiği halde bazı müşterilere garanti kapsamında bedelsiz temin edildiği, ortalama satış fiyatlarının 2011 yılı için (.....), 2012 yılı için (.....), ortalama net karının ise (.....) civarında olduğu, pump chamber fiyatındaki değişkenliğin ise atış sayısına bağlı olarak taahhüt edilen garanti ve malzemenin yenileme maliyetinden kaynaklandığı, cihazlara ve yedek parçalara ilişkin aşırı fiyat uygulamasının gerçekçi olamayacağı, nitekim cihazları satın alan müşterilerin sektör içi etkinliklerle bir araya gelerek cihaz ve yedek parça fiyatları hakkında bilgi alışverişinde bulunan bilgi sahibi tıbbi kuruluşlar olduğu ifade edilmiştir. ATT tarafından iletilen yazı ekinde yer alan pump chamber satış dökümüne bakıldığında parçanın geniş bir aralıkta garanti kapsamında bedelsiz değişenler hariç olmak üzere (.....) TL ile (.....) TL arasında fiyatlarla müşterilere temin edildiği, 2011 yılı için satışı yapılan 114 adet parçanın 40'ının, 2012 yılı için satışı yapılan 132 parçanın 60'ının bakım sözleşmesi ya da garanti kapsamında bedelsiz olarak değiştirildiği görülmektedir.
- (16) Konuya ilişkin üçüncü taraf servis sağlayıcılarla raportörlerce yapılan görüşmelerde, Alexandriteservis yetkilisi tarafından, ATT'nin satışını yaptığı Light Age markalı epilasyon cihazlarına servis hizmeti verdikleri, pump chamber adlı malzemenin de kendileri tarafından üretildiği belirtilmiştir.
- (17) Başvuru sahibinin Kurum kayıtlarına 29.11.2012 tarih ve 10052 sayı ile intikal eden yazısında, Light Age markalı alexandrite lazer cihazı için alternatif yedek parça sağlayıcılarından biri olan Seha Güzellik Merkezinden alınan fiyat listesi gönderilmiştir. Fiyat listesi incelendiğinde firmanın pump chamber fiyatının (.....) olduğu görülmüştür.
- (18) Konuya ilişkin olarak ATT'nin cihaz pazarında faaliyet gösteren rakiplerinden biri olan Medi-Kim Tıbbi ve Estetik Cihazlar Dış Tic. ve Dağıtım Ltd. Şti. (Medi-Kim)'nden gelen bilgi yazısından, firmanın pump chamber için verdiği garanti taahhüdünün 3 milyon atış ve 2 yıl olduğu, pump chamber adlı malzemenin içerisindeki rodun da birlikte talep edilmesi halinde rod çapına bağlı olarak satış fiyatının (.....) olduğu ifade edildiği anlaşılmıştır.
- (19) Cihaz pazarında faaliyet gösteren bir diğer teşebbüs olan Ortadoğu Medikal Ürünleri Sağlık ve Güv. Hizm. Tic. Ltd. Şti. (Ortadoğu)'nden edinilen bilgiye göre ise, firma

tarafından satışı yapılan Cynosure marka epilasyon cihazları için pump chamber garanti süresinin 4 milyon atış sayısı ve bir yıla sınırlı olduğu, 2011 yılında 3 adet, 2012 yılında 16 adet pump chamber değişimi yapıldığı, bunların liste satış fiyatlarının da 2011-2012 yılları için değişmemekle birlikte cihaz modeline göre (.....) ve (.....) olduğu, garanti kapsamında değişen parçanın fiyatının ise değişim anına kadar atış adedinin 4 milyon atış sayısına oranlanarak liste fiyatı üzerinden kullanılmayan atış adedi oranında iskonto edilerek belirlendiği görülmektedir.

- (20) Cihaz pazarının önemli oyuncularından biri olan Innova Medikal Makinaları San. ve Tic. A.Ş. (Innova) tarafından gönderilen bilgi yazısında ise satışı yapılan Candela markalı lazer epilasyon cihazlarında pump chamber muadili olan parçanın "laser head" adı ile satıldığı, yenilenebilir olması sebebiyle fiyat değişken olmakla birlikte liste satış fiyatının (.....) tamirli fiyatının ise (.....) olduğu, 500.000 atış sayısı ve 3 ay garanti taahhüdü ile satışının yapıldığı belirtilmiştir.

1.3.2. Hakim Durumun Kötüye Kullanılması Olarak Aşırı Fiyatlandırma

- (21) 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun)'un 6. maddesi ile bir veya birden fazla teşebbüsün hakim durumunu kötüye kullanması yasaklanmaktadır. Aşırı fiyat iddiaları da kimi durumlarda hakim durumun kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilmektedir.
- (22) Belko¹, ASKİ² ve Havaş³ gibi bazı Kurul kararlarında aşırı fiyatlandırma, hakim durumun kötüye kullanılması kapsamında değerlendirmeye alınmıştır. Söz konusu kararlar incelendiğinde, bu kararların tamamında aşırı fiyatlandırmanın ancak belirli özel şartların oluşması halinde bir kötüye kullanma olabileceği sonucuna varıldığı görülmektedir. Bu koşullardan biri piyasaya girişlerin önünde yüksek giriş engellerinin bulunmasıdır. Söz konusu engeller, yasal (imtiyazlar gibi) ya da yapısal (doğal giriş engelleri gibi) olabilmektedir. Bunun yanında hakim durumun tekele yaklaşması, ilgili pazarda müşteriye daha adil şartlarla hizmet satacak başka bir firmanın olmaması, piyasada faaliyet gösterme potansiyeli bulunan firmaların bilgi asimetrisinden kaynaklı olarak piyasa hakkında yeterli bilgiye sahip olamamaları da aşırı fiyat değerlendirmesinde göz önüne alınmıştır.
- (23) Ancak herhangi bir teşebbüsün tek taraflı davranışının ihlal olarak değerlendirilebilmesi için öncelikle bahse konu teşebbüsün faaliyet gösterdiği ilgili pazarda hakim durumda olup olmadığının tespiti gerekmektedir.

1.3.3. ATT'nin Pazardaki Konumuna İlişkin Değerlendirme

- (24) İncelenen aşırı fiyat iddiasının ihlal anlamına gelebilecek bir kötüye kullanma teşkil edebilmesi için ATT'nin ilgili pazarda hakim durumda bulunması ya da önemli bir pazar gücüne sahip olması gerekmektedir. İhlal iddialarını konu alan pazar "Lightage marka alexandrite epilasyon cihazı yedek parça ve hizmet pazarı"dır. Marka spesifik olarak tanımlanan bu pazarda, Lightage sistemlerinin Türkiye münhasır dağıtıcısı olması sebebiyle ATT'nin hakim durumda olduğu kabul edilmiştir.
- (25) ATT'nin öncül pazardaki konumunun değerlendirilmesi için başlangıç noktası teşkil etmesi açısından ATT'nin faaliyette bulunduğu öncül pazar en dar anlamda "alexandrite lazer cihaz" pazarı şeklinde kabul edilmiştir. Bu pazarda faaliyet gösteren teşebbüslerin 2011 ve 2012 yılı cihaz satışları ve bu miktarlar üzerinden hesaplanan pazar paylarına Tablo 1'de yer verilmiştir.

¹ 06.04.2001 tarih ve 01-17/150-39 sayılı Kurul kararı.

² 26.05.2005 tarih ve 05-36/484-115 sayılı Kurul kararı.

³ 03.01.2008 tarih ve 8-01/5-4 sayılı Kurul kararı.

Tablo:1 Alexandrite lazer epilasyon cihazı pazarında faaliyet gösteren teşebbüsler

Teşebbüs	2011				2012			
	Miktar (Adet)	Ciro (TL)	Pazar payı (Miktar) (%)	Pazar payı (Ciro) (%)	Miktar (Adet)	Ciro (TL)	Pazar payı (Miktar) (%)	Pazar payı (Ciro) (%)
İnova Medikal	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
ATT	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Ortadoğu Medikal	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
OCS Medikal	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Medi-Kim	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Koz-Line	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
Estetiktrend	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)
TOPLAM	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)	(.....)

- (26) 2012 verilerine göre, pazarda ATT'den daha fazla pazar payına sahip olan rakiplerin bulunduğu (İnova ve Ortadoğu) ve ATT'nin pazar payının son yılda düştüğü Tablo 1'den anlaşılmaktadır.
- (27) Ayrıca ikinci el piyasasının söz konusu olduğu; lazer epilasyon cihazı müşterilerinin cihazın satış sonrası bakım/onarım maliyetlerinin yüksek olması gibi durumlarda, cihazı ikinci el piyasasında satarak bir başka markaya geçiş yapabilmesinin mümkün olduğu ve bu geçiş maliyetinin görece düşük olduğu bilinmektedir. Örneğin, ATT'den edinilen bilgiye göre Light Age markalı cihazların müşteriler tarafından %15-20 değer kaybı ile satışı mümkün olmaktadır ve ATT tarafından ikinci el cihaz satışı gerçekleştirilmektedir. Rakip firmaların ikinci el cihaz satış fiyatlarına da bakıldığında, benzer bir değer kaybı ile ikinci el cihaz satışlarının olduğu görülmüştür.

1.3.4. Aşırı fiyat İddiasına İlişkin Değerlendirme

- (28) Önerştirmaya konu eylem olan aşırı fiyat "pazar gücünün uygulanması sonucunda sürekli olarak rekabetçi düzeyin önemli ölçüde üzerinde belirlenen fiyat" olarak tanımlanmaktadır. Mevcut dosya kapsamında, öncelikle tanımda yer alan "pazar gücü" ve pazar dinamikleri bağlamında değerlendirmeye yer verilmesi uygun olacaktır.
- (29) Öncül ürünlere ait ardıl ürün ve hizmetlerin oluşturduğu ardıl pazarların tanımlanabileceği durumlarda, bu pazarlarda hakim durum ya da pazar gücü, hem öncül hem ardıl pazarlardaki rekabetin analiz edilmesinden sonra ortaya konabilmektedir. Öncül pazardaki rekabet, ardıl pazarda, yüksek fiyatlar sebebiyle potansiyel müşterilerin zarar görmesini engelleyebilmektedir. Ancak hâlihazırda öncül ürünü satın alanlar, üreticinin politika değiştirerek fiyatları yükseltmesinden (veya kaliteyi düşürmesinden) etkileneceklerdir. Üreticinin, ardıl pazardaki fiyatları düşük tutmasının veya öncül ürünün fiyatlarını düşürerek ardıl pazardaki yüksek fiyatlardan kaynaklanan tüketici zararını telafi etmek istemesinin iki sebebi olabilir: Bunlardan ilki müşterilerin öncül ürün pazarındaki seçimlerini yaparken yalnızca öncül ürünün fiyatını değil, ardıl pazardaki ürün ve hizmetlerin fiyatını da hesaba katmasıdır. Müşterilerin ise öncül ürünü alırken sistemin toplam maliyetini hesaplayarak tercih yapmaları elde edebildikleri bilginin miktarına bağlıdır ve bunun için gerekli olan bilginin de müşteri tarafından ulaşılabilir olması gerekmektedir.
- (30) İkinci olarak müşteriler tercihlerini, ürünün toplam ömür maliyeti üzerinden yapmasalar da rakiplerin bu hesaplamaları yaparak öncül pazarda daha fazla rekabet etme güdülerini olabilecektir. Bu iki durumda, üretici, ardıl pazarlardaki yüksek fiyata rağmen sistemden yüksek karlar elde edemeyecektir.
- (31) Lazer epilasyon cihazları üretici için önemli bir maliyet teşkil eden ar-ge yatırımı gerektiren faaliyetler sonucu üretilen teknolojik ürünlerdir. Bu ürünü satın alan müşteriler ise yalnız

12-65/1652-607

mevzuatta öngörülen koşulları sağlayan hastaneler, poliklinikler ya da muayenehane sahibi hekimlerdir. Müşterilerin kongre, seminer vb. gibi sektörel etkinliklerle bir araya geliyor olmasının yanı sıra kar amacı güden ticari işletmeler olması sebebiyle cihaz konusunda sistemin toplam maliyetini öngörerek alım yapmaları haklı olarak beklenebileceğinden, öncül ve ardıl pazar fiyatları bakımından bilgi asimetrisinin söz konusu olmadığını söylemek yanlış olmayacaktır.

- (32) Öte yandan epilasyon cihazı pazarında müşterilerin ardıl pazardaki yüksek fiyatlar neticesinde öncül pazarda başka bir markaya geçiş maliyetinin düşük olması, ardıl pazarda yer alan ürünlere talebi ve üreticilerin fiyat belirleme serbestisini etkileyecektir. Öncül pazarın birçok firmanın yer aldığı rekabetçi bir pazar olduğu dikkate alındığında, öncül pazarda faaliyet gösteren teşebbüsler ardıl pazar fiyatlarını belirlerken, rakip cihaz ve yedek parça fiyatlarını da dikkate alacaktır. Açıklanan nedenlerle ATT'nin ardıl pazarda yer alan "pump chamber" ürünü için aşırı fiyat uygulaması, öncül pazardaki rekabetçi baskı dikkate alındığında makul gözükmemektedir. ATT'nin pump chamber ürününden elde ettiği kar marjı da bu değerlendirmeyi desteklemektedir.
- (33) Dosya kapsamında rakiplerin pump chamber satış bilgileri de incelenmiş, rakiplerin pump chamber fiyatlarının ATT fiyatlarına yakınsadığı görülmüştür. Firmaların pump chamber için taahhüt ettikleri garantinin ve bu nedenle üstlendikleri riskin, arızalanan pump chamberin yenileme imkanının ve bunun maliyetinin de fiyatlandırmada dikkate alınacak olduğu düşünüldüğünde, pump chamber fiyatlarında firmalar arası görülen değişkenlik anlaşılır hale gelmektedir.
- (34) Yedek parça ve hizmet alımında bağımsız alternatif temin kaynaklarının varlığı da yukarıda açıklanan nedenlerle birlikte dikkate alındığında, ATT'nin yedek parça pazarında aşırı fiyat uygulamak suretiyle 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiği sonucuna ulaşmak mümkün değildir.

J. SONUÇ

- (35) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.